

Protokół nr 40/10

posiedzenia Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, które odbyło się w dniu 8 kwietnia 2010 r.

Posiedzenie rozpoczęło się o godz. 13.00 i trwało do godz. 16.00.

W posiedzeniu udział wzięli członkowie Komisji, oraz osoby zaproszone zgodnie z listami obecności, stanowiącymi *załączniki nr 1 i 2 do niniejszego protokołu*.

Radni otrzymali Sprawozdanie Zarządu z wykonania budżetu Województwa za 2009 rok przy piśmie Przewodniczącego Sejmiku w dniu 23 marca 2010 r. a w dniu obrad – informację Skarbnika Województwa w sprawie wykonania budżetu Województwa Świętokrzyskiego za 2009 rok.

Prowadził obrady **Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Bogusław Moskal**.

Przewodniczący obrad zwrócił się z pytaniem do radnych, czy zgłaszają uwagi do porządku obrad przesłanego przy zaproszeniu na posiedzenie Komisji.

Komisja zaaprobowała i przegłosowała jednogłośnie porządek obrad w następującym brzmieniu:

1. Zaopiniowanie wykonania budżetu Województwa Świętokrzyskiego za 2009 rok.
2. Sformułowanie wniosku w sprawie absolutorium dla Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.
3. Przyjęcie protokołu kontroli Nr 38/10 (nieobjętej planem kontroli na 2009 rok) przeprowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w przedmiocie trybu przydzielenia przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego dofinansowania z Działania 1.1. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego „Bezpośrednie wsparcie sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach konkursu zamkniętego nr 1.1.2”.
4. Wyznaczenie zespołów kontrolnych do przeprowadzenia kontroli ujętych w planie kontroli na maj i czerwiec br.
5. Sprawy różne.
- 6.
7. Sprawy różne.

P r z e b i e g p o s i e d z e n i a :

Ad 1.

Przewodniczący obrad poprosił **Skarbnika Województwa, panią Marię Fidzińską-Dziurzyńską** o zapoznanie ze sprawozdaniem z wykonania budżetu województwa za 2009 rok. Oceniał, że materiał jest przygotowany w sposób rzetelny i wyczerpujący. Zwrócił uwagę, że szczególnie obszernego wyjaśnienia wymaga brak wykonania dochodów - w rozbiciu na poszczególne źródła oraz wydatków w działach klasyfikacji budżetowej.

Pani Maria Fidzińska-Dziurzyńska - Skarbnik Województwa Świętokrzyskiego – przedstawiła prezentację multimedialną obrazującą wskaźniki wykonania budżetu województwa w 2009 roku.

Sprawozdanie z wykonania budżetu Województwa za 2009 r. stanowi *załącznik do protokołu XXXVI sesji Sejmiku*.

Wyjaśniła przyczyny braku wykonania dochodów - w rozbiciu na poszczególne źródła oraz wydatków w działach klasyfikacji budżetowej.

Przewodniczący obrad otworzył dyskusję.

Radny Józef Bąk – zadał pytanie, w jaki sposób środki w wysokości 900.000 tys. zł., będące w dyspozycji województwa na przestrzeni roku 2009, wpłynęły na ograniczenie bezrobocia. Wyraził pogląd, że brakuje stymulacji rozwoju regionalnego przez władze województwa: nie wspiera się budowy nowych zakładów pracy, zaplecza technologicznego. Zbyt duże środki przeznaczane są natomiast na utrzymywanie administracji, wydatki bieżące i szkolenia.

Odniósł się szczegółowo do niskiego wykonania wydatków w dziale 010 „Rolnictwo i łowiectwo”, rozdziale 01008 – „Melioracje wodne”. Negatywnie ocenił wskaźnik wykonania wydatków na poziomie 32%. Stwierdził, że jeżeli przeszkodą dla pełnego wydatkowania środków w tym dziale są procedury przetargowe, pieniądze powinno się przeznaczać na inne ważne cele np. zakup koparek i pozostałych urządzeń niezbędnych do właściwej konserwacji melioracji podstawowych i szczegółowych.

Podkreślił, że podobnie niskie wykonanie wydatków miało miejsce w dziale 600 – Transport i łączność. Niewykorzystane środki w ramach tego działu powinny być przeznaczone na zakup urządzeń do wyrównywania poboczy i modernizacji nawierzchni.

Stwierdził, że nie zgadza się z poglądem, że województwo nie może dokonywać takich zakupów. Przypomniał, że - na skutek jego interwencji i postulatów - w 2004 roku zostały zakupione maszyny do koszenia wałów, dzięki którym znacznie obniżono koszty wykaszania. Uznał, że jeżeli możliwe było nabycie takiego sprzętu na potrzeby Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych to można również kupić odpowiednie maszyny drogowe dla

Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich. Posiadanie własnego sprzętu i ekipy remontowej pozwoliłoby dokonywać napraw dróg bez procedury przetargowej. Podkreślił, że przedłużanie się procedur, wynikających z ustawy o zamówieniach publicznych, skutkuje rozpoczęciem remontów dróg w II połowie roku, kiedy panują już niesprzyjające warunki atmosferyczne.

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska wyjaśniła, że wspomniane przez radnego środki nie były w dyspozycji Zarządu Województwa. Są to pieniądze przypisane do konkretnych zadań inwestycyjnych, ujętych w załączniku do programu wieloletniego i mogą być wydane tylko i wyłącznie na zadania zaplanowane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Regionalnym Programie Operacyjnym „Rozwój Polski Wschodniej”. Środki te nie zostały zwrócone i będą wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem.

Radny Józef Bąk stwierdził, że opóźnienia procesów inwestycyjnych skutkują zwykle wzrostem kosztów realizacji zadania, z uwagi na inflację i wzrost cen materiałów budowlanych.

Radny Andrzej Nowak poprosił o wyjaśnienie niskiego wykonania dochodów województwa transferowanych z budżetu państwa. Uznał za niepokojący brak wykonania 23% planowanych dochodów, przy nadwykonaniu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych. Zadał pytanie, czy zaplanowane zostały od razu niższe dochody z tego źródła, czy też – mimo kryzysu – kondycja gospodarki w naszym województwie utrzymała się na wcześniejszym poziomie?

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska wyjaśniła, że w zakresie dochodów z podatku od osób fizycznych, Zarząd Województwa opierał się, przy konstrukcji budżetu, na szacunkach Ministra Finansów, które były niższe, niż w latach poprzednich, natomiast dochody z udziałów w podatku od osób prawnych zostały zaplanowane na poziomie wykonania roku 2008.

Poinformowała, że z najnowszych analiz ekonomicznych wynika, że kryzys dotknie naszą gospodarkę dopiero w roku 2010. W roku 2009 wskaźnik PKB był jeszcze dodatni. Ekonomisci uważają, że ograniczony wpływ kryzysu światowego zawdzięczamy transferom środków unijnych.

Odnośnie niskiego wykonania innych dochodów, wyjaśniła, że obecnie środki przekazywane są na zadania już zrealizowane. Uruchamianie kolejnych transz jest ściśle uzależnione od postępu w wykonaniu zadań. Pewne wydatki były wstrzymywane na skutek tzw. „blokady na rachunku budżetu państwa”.

Zarząd Województwa wielokrotnie otrzymywał informacje, że kwota np., na melioracje została zablokowana i dyrektor Zarządu Melioracji nie mógł wykonywać wydatków, mimo że były ujęte w planie finansowym.

Radny Andrzej Nowak zadał pytanie, jakie główne zadania, planowane w budżecie roku 2009, nie zostały w pełni zrealizowane, z uwagi na brak środków lub przeszkody proceduralne? Jako przykład takiego zadania podał modernizację drogi Busko- Kraków. Jego finansowanie miało być uruchomione od 2009 roku a do chwili obecnej środki nie zostały przekazane.

Stwierdził, że radni muszą mieć pełną wiedzę, na których płaszczyznach inwestowania występują największe opóźnienia i z czego one wynikają: czy z braku środków, czy np. z czasochłonnych procedur uzgadniania projektu z dyrekcją ochrony środowiska?

Wyraził pogląd, że mimo znacznie większego budżetu, niż był projektowany na 2009 rok, brakuje wykonania środków na poziomie 20%.

Przypomniał, że przy analizowaniu przez Sejmik niskiego wykonania budżetu za I półrocze 2009 roku padały zapewnienia, że uruchomienie płatności w III i IV kwartale spowoduje pełną realizację wydatków i diametralną zmianę niekorzystnych wskaźników. Uznał, że przedstawione wykonanie jest nadal dalekie od optymalnego.

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska stwierdziła, że na tą sytuację przełożyło się niskie wykonanie dochodów. Wyjaśniła, że aby województwo mogło realizować wydatki, konieczne jest spełnienie dwóch warunków: środki muszą być zaplanowane i muszą znajdować się na rachunku bankowym. Jeżeli województwo kilkakrotnie występowało o przekazanie większej, niż wcześniej zaplanowana – kwoty dotacji rozwojowej i nie otrzymało środków, nie można było zwiększyć zakresu realizowanych zadań.

Podobnie w przypadku dotacji celowych- jeżeli dochody nie wpłynęły na rachunek – nie mogły być zrealizowane wydatki.

Podkreślił, że nie można stosować prostego odniesienia do wskaźnika wykonania planowanych wydatków, ponieważ dochody nie zostały przekazane na zaplanowanym poziomie.

Radny Andrzej Nowak zadał pytanie, czy przyczyn braku pełnego wykonania należy upatrywać w nieprzygotowaniu inwestycji, czy nieprzekazaniu środków z budżetu państwa?

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska stwierdziła, że obie te przyczyny przełożyły się na niepełne wykonanie planowanych wydatków.

Radny Andrzej Nowak zwrócił się o wskazanie zadań, które:

- mimo zapewnienia środków - nie zostały zrealizowane z winy władz województwa tj. z powodu braku właściwego przygotowania inwestycji lub uzyskania wymaganych zezwoleń i uzgodnień.
- nie zostały zrealizowane z powodu braku środków.

Wyraził pogląd, że najlepszą metodą walki z kryzysem są duże inwestycje np. budowa dróg. Jeżeli nie było środków na pełną realizację zadania, powinno być one podzielone na części i w ramach posiadanych funduszy mogły być np. zakupione materiały budowlane.

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska stwierdziła, że zakres tych pytań wykracza poza część finansową sprawozdania i nie jest przygotowana do udzielania takich wyjaśnień.

Poinformowała, że wszystkie zadania inwestycyjne ujęte są w załączniku nr 9 do Sprawozdania, który przedstawia limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne. Tabela ta ujmuje kwoty zaplanowane i zrealizowane oraz wskazuje tytuły zadań, których realizacja nie przebiega planowo.

Radny Andrzej Nowak odniósł się części materiału, obrazującej realizację wydatków według działów klasyfikacji budżetowej . Zadał pytanie, czym była spowodowana niska (87%) realizacja wydatków dziale „Pomoc społeczna”? Stwierdził, że niezrozumiały jest ten wskaźnik w zestawieniu z tak ogromnymi potrzebami najbiedniejszych mieszkańców regionu.

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska wyjaśniła, że województwo nie finansuje zasiłków i nie udziela bezpośredniej pomocy najbiedniejszym. W ramach tego działu realizowane jest zadanie, w całości finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa. Są to „świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego”. Województwo koordynuje jedynie wypłatę zasiłków dla rodzin osób pracujących za granicą. Realizacja tego zadania uzależniona jest od ilości złożonych wniosków o zasiłki. Pozostałych środków nie można przekazać na inne cele.

Drugim zadaniem finansowanym w ramach tego działu jest Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej i centra pomocy społecznej. Zerowy wskaźnik realizacji wydatków w tym rozdziale wynika z braku wniosków od gmin tworzących centra.

Radny Józef Grabowski – Zastępca Przewodniczącego Komisji – podkreślił, że w posiedzeniu Komisji powinni uczestniczyć członkowie Zarządu Województwa oraz Dyrektorzy Departamentów, ponieważ dyskusja dotyczy rzeczowego, a nie finansowego, zakresu zadań ujętych w budżecie.

Stwierdził, że posiedzenie Komisji Rewizyjnej powinno być poprzedzone posiedzeniami komisji problemowych i szczegółowym rozpatrzeniem przez nie sprawozdania w poszczególnych działach budżetu. Komisja Rewizyjna powinna sumować prace nad sprawozdaniem i wydawać ostateczną opinię.

Podkreślił, że docenia ogromny wkład pracy pionu finansowego w realizację budżetu województwa.

Zgłosił następujące uwagi:

- w wielu pozycjach załącznika nr 1 pojawia się zapis „ plan według uchwały budżetowej – brak”, co wskazuje, że wydatki nie były planowane, a nastąpiło w trakcie roku ich wykonanie.
- Na stronie 6 podany jest wskaźnik wykonania dochodów otrzymanych z budżetu państwa w wysokości 46,5%.

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska odnośnie drugiej uwagi, wyjaśniła, że wspomniany wskaźnik odnosi się do udziału tego źródła dochodów z strukturze dochodów województwa, o czym jest mowa na wstępie przytoczonego akapitu.

Radny Józef Grabowski – Zastępca Przewodniczącego Komisji kontynuując wypowiedź zapytał, dlaczego nie zaplanowano wyżej wspomnianych dochodów?

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska wyjaśniła, że dochodów tych nie było w uchwale budżetowej i zostały one wprowadzone w trakcie roku uchwałami Sejmiku zmieniającymi budżet. Łącznie w ten sposób zostało wprowadzone do budżetu ponad 500 mln zł, o czym szczegółowo informowała w przedstawionej prezentacji.

Radny Józef Grabowski – Zastępca Przewodniczącego Komisji odnośnie danych ze strony 9 (tiret: inwestycje) zwrócił uwagę, że plan według uchwały budżetowej wynosił 18.232.000,00 zł., po zmianach wynosił 33.939.797,00 zł., a wykonanie 25.270.922,14 zł. Stwierdził, że wskazuje to na wadliwość planowania.

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska stwierdziła, że wspomniane dane odnoszą się do dochodów, a nie wydatków. Zgodnie z prawem, Sejmik może wprowadzić zwiększenie planu dochodów jedynie o środki, wskazane w decyzji administracyjnej. Województwu nie wolno jest swobodnie kształtować tych kwot i zwiększać budżetu o inną wysokość, niż wskazana w decyzji. Województwo nie ma żadnego wpływu na rozmiar i terminy transferowania dochodów z budżetu państwa.

Radny Józef Grabowski – Zastępca Przewodniczącego Komisji wyraził pogląd, że nie tylko województwo nie panuje nad swoim budżetem, ale również nie ma właściwego planowania na poziomie budżetu państwa.

Jako przykład przekłamań, do jakich dochodzi w trakcie ogłaszania programów unijnych, podał realizację dochodów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (plan według uchwały budżetowej 16.200.000,00 zł. plan po zmianach 7.049.180,00 zł., wykonanie: brak). Na spotkaniach z rolnikami podawane były kwoty, które później zostały zmniejszane, a ostatecznie żadne środki nie były uruchamiane, czego nie podano do publicznej wiadomości.

Kolejna uwaga Radnego dotyczyła zapisania w materiale różnych wartości kwotowych dla tych samych zadań: np. działania 1.7 na stronie 9 i strona 27.

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska wyjaśniła, że na stronie 9 podana jest kwota ogółem a na stronie 27 w rozbiciu na wydatki bieżące i majątkowe.

Radny Józef Grabowski – Zastępca Przewodniczącego Komisji w odniesieniu do kwoty 23.669.797,00 zł przeznaczonej na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, przypomniał, że w trakcie roku składał wnioski o pomoc dla Powiatu Ostrowieckiego na ten cel. Postulaty te zostały rozpatrzone odmownie. Zadał pytania:

-czyją decyzją (Sejmiku czy Zarządu) środki te zostały przeznaczone na ww. zadania?

-kiedy nastąpiło wprowadzenie tej kwoty do budżetu województwa?

Pani Skarbnik – Maria Fidzińska-Dziurzyńska wyjaśniła, że środki te wydatkował Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych na swoje zadania.

Pani Katarzyna Zielińska – Zastępca Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów poinformowała, że środki te zostały wprowadzone uchwałą Zarządu Województwa, ponieważ wynikają one z porozumień z organami administracji rządowej.

Radny Józef Grabowski – Zastępca Przewodniczącego Komisji zadał pytanie, która gmina uzyskała środki w wysokości 200.000 zł. w ramach rozdziału 85478 „Usuwanie skutków klęsk żywiołowych”?

Radny Andrzej Nowak stwierdził, że kwota w tej wysokości była przeznaczona dla samorządów gminnych z terenu województwa małopolskiego.

Radny Józef Grabowski – Zastępca Przewodniczącego Komisji w podsumowaniu zgłoszonych uwag, odczytał poniższe stwierdzenia:

- „budżet był realizowany „obok planu”, bez sterowania,
- rozbieżność pomiędzy planem, a ostatecznym budżetem, wskazuje na brak umiejętności przewidywania,
- działalność sfery z zakresu rolnictwa jest bardzo niepokojącą (z jednej strony nie zabezpiecza się podstawowych potrzeb, a z drugiej kontroluje się i rozlicza z niewykonania zadań),
- obrady Komisji Rewizyjnej powinny być poprzedzone posiedzeniami merytorycznych komisji Sejmiku oraz oceną Sprawozdania przez Regionalną Izbę Obrachunkową”.

Przewodniczący Komisji przedstawił procedurę absolutoryjną, której elementem jest wyrażenie przez Komisję Rewizyjną opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu województwa.

W dalszej dyskusji pytania szczegółowe zgłosili **Radny Mieczysław Gębski oraz Radny Józef Bąk**

Radny Józef Grabowski – Zastępca Przewodniczącego Komisji stwierdził, że do dalszego procedowania niezbędna jest obecność dyrektorów właściwych departamentów Urzędu Marszałkowskiego oraz dyrektora Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych.

Pan Lech Janiszewski – Członek Zarządu Województwa nie zgodził się ze stwierdzeniem Radnego Grabowskiego, że budżet był realizowany „obok planu”.

Zwrócił uwagę, że realizacja tego budżetu – największego w historii województwa samorządowego – przebiegała w specyficznych warunkach. W trakcie roku miało miejsce wiele dynamicznych zmian ekonomiczno – gospodarczych, które rzutowały na realizację naszych dochodów i wydatków oraz skutkowały tak znacznymi rozbieżnościami pomiędzy planem a wykonaniem.

Odnosnie zerowego wykonania środków w dziale 720 - „Informatyka” wyjaśnił, że wynika ono z braku realizacji dwóch projektów w ramach e-świętokrzyskie. Przyczyną uniemożliwiającą ich uruchomienie, był brak rozporządzeń Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie pomocy publicznej oraz opóźnienia po stronie innych samorządów terytorialnych, które miały być partnerem w realizacji tych zadań.

Stwierdził, że temat wpływu działań samorządu, realizowanych za pośrednictwem budżetu województwa, powinien być przedmiotem osobnej debaty.

Podkreślił, że województwo - jako osoba prawna - funkcjonuje w określonym porządku prawnym i nie może odstępować od reguł przetargowych, które są jednolite dla wszystkich podmiotów wydających publiczne pieniądze. Respektowanie zapisów prawa polskiego nie powinno stanowić podstaw do zarzutów o niewłaściwe gospodarowanie środkami budżetu.

Przewodniczący Komisji zaproponował przystąpienie do formułowania opinii Komisji o sprawozdaniu z wykonania budżetu i wniosku o udzielenie absolutorium Zarządowi Województwa.

Radny Józef Grabowski - Zastępca Przewodniczącego Komisji wyraził pogląd, że członkowie Komisji nie uzyskali odpowiedzi na szereg istotnych pytań, dotyczących przede wszystkim sfery rzeczowego wykonania budżetu województwa w 2009 roku. Uznał, że bez złożenia wyjaśnień przez dyrektorów departamentów, Komisja nie może sformułować ostatecznej opinii.

Radny Andrzej Nowak podkreślił, że podmiotem zobowiązanym do udzielania informacji o Sprawozdaniu z wykonania budżetu jest Zarząd Województwa i to jego członkowie, odpowiedzialni za poszczególne części planu finansowego, powinni uczestniczyć w posiedzeniu Komisji i składać wyjaśnienia, nie tylko na temat strony finansowej, ale również rzeczowej ponoszonych wydatków.

Przewodniczący Komisji ogłosił 15 minut przerwy i zalecił zaproszenie do udziału w posiedzeniu Panów: Janusz Śledzińskiego – Dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska oraz Janusza Kubiakowskiego – Dyrektora Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych.

Po przerwie **Pan Sławomir Neugebauer – Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska** oraz **Pan Janusz Kubiakowski - Dyrektor Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych** wyjaśnili przyczyny braku wykonania wydatków budżetu w dziale 010 – „Rolnictwo i łowiectwo”.

Przewodniczący Komisji stwierdził, że Komisja powinna podjąć uchwałę, dotyczącą nieobecności członków Zarządu na posiedzeniu, poświęconym tak ważnej kwestii, jak opiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu. Uchwała ta nie może stanowić elementu oceny samego sprawozdania i prowadzonej przez Zarząd Województwa gospodarki finansowej w 2009 roku.

Po wysłuchaniu wyjaśnień **Pani Barbary Loch – dyrektora Kancelarii Sejmiku** nt. terminów procedury absolutoryjnej tj. rozpatrywania wniosku i opinii Komisji przez Regionalną Izbę Obrachunkową, **Przewodniczący Komisji**

zapropował zamknięcie obrad i wznowienie dyskusji nad wnioskiem o absolutorium na kolejnym posiedzeniu w dniu 12 kwietnia 2010 roku.

Zaproponował, aby Komisja zwróciła się do Zarządu Województwa z pismem w sprawie nieodzwonej obecności na kolejnym posiedzeniu członków Zarządu celem wyjaśnień na nurtujące radnych pytania z zakresu celowości i metod wykorzystania środków na poszczególne działania planowe w ramach budżetu 2009 r.

Pismo znak KS.0043-8-39/10 stanowi załącznik nr 3 do protokołu.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokół sporządziły: Barbara Loch i Marta Solińska-Pela

Przewodniczący obrad

Bogusław Moskal